

ת"פ 37875/12/19 - דוד חי כברה נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 37875-12-19 מדינת ישראל נ' כברה

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה עמית פרייז
מבקש/נאשם דוד חי כברה
ע"י עו"ד ורד רייפמן
נגד משיבה/מאשימה מדינת ישראל
ע"י שלוחת תביעות כפ"ס

החלטה

לפניי בקשה לחזרה מהודיה ולהחלפת ייצוג.

השתלשלות העניינים בתיק

ביום 15/12/19 הוגש נגד הנאשם כתב האישום המקורי במסגרתו יוחסו לו עבירות של סחר בסמים, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, והחזקת כלים המשמשים להכנת סמים שלא לצריכה עצמית. בד בבד עם כתב האישום הוגשה בקשה למעצר הנאשם עד תום ההליכים.

ביום 7/1/20 שוחרר הנאשם למעצר בית מלא, ומאז הוקלו התנאים מעת לעת עד שביום 27/7/20 נקבע כי הנאשם ישהה במעצר בית לילי בלבד. ביום 26/11/20 בוטל מעצר הבית הלילי.

ביום 15/9/20 התקיים דיון בו נמסר כי קיים מתווה להסדר שטרם נסגרו פרטיו.

ביום 24/11/20 הנאשם הודה, במסגרת הסדר טיעון, בכתב האישום המתוקן לקולא. באותו המועד נשלח הנאשם לתסקיר שירות המבחן. המאשימה הבהירה כי עמדתה היא ל-12 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית, ואילו ב"כ הנאשם חופשי בטיעוניו.

ביום 19/8/21 התקבל תסקיר שהמליץ על עונש שעיקרו עבודות שירות. ביום 9/9/21 התקיים דיון בסופו נדחו הטיעונים לעונש לצורך קבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות. זאת נוכח בקשת ב"כ הנאשם, ולאחר שהתביעה התנגדה לכך, ושבה והצהירה כי עמדתה היא לעונש של שנת מאסר בפועל.

עמוד 1

לאחר קבלת חוות דעת הממונה, ביום 12/12/21 התקיים דיון הטיעונים לעונש. הנאשם הוכרז כסוחר סמים, אך גזר הדין לא ניתן במקום, ומתנו נדחה ליום 11/1/22.

ביום 29/12/21 הוגשה הבקשה הנוכחית.

הבקשה והתגובות

בבקשה, שהוגשה על ידי באת כוח הנאשם החדשה עו"ד רייפמן, נטען כי מן היום הראשון בו הסדיר הנאשם את ייצוגו עם בא כוחו עו"ד אבנון, הבהיר הנאשם לבא כוחו זה כי הוא כופר באישומים נגדו, וכי הוא מבקש לנהל את התיק על דרך שמיעת ראיות.

נטען כי הנאשם סובל מהפרעת אישיות, וכי בעוד שהדיונים בתיק נדחו פעם אחר פעם כשהוא שהה בתנאים מגבילים נוקשים, הוא הגיע למצב של "ערפול חושים" והודה בכתב האישום. נטען כי הנאשם הודה בניגוד לרצונו האמיתי ומבלי שהבין את משמעות ההודיה.

הבקשה נשלחה לתגובת המאשימה אשר הביעה התנגדות לבקשה, וכן לתגובת עו"ד אבנון.

מתגובת עו"ד אבנון עולה כי החל משלב הטיעונים בסוגיית המעצר ועד לשלב הטיעונים לעונש, הוא התבקש ע"י הנאשם ועל ידי אביו של הנאשם להגיע להסדר טיעון עם התביעה. משכך, בשלוש ישיבות בהן נכח הנאשם נתבקשה דחיית הדיון לשם כך, עד שביום 24/11/20 הוצג ההסדר, במסגרתו הנאשם עצמו הודה במיוחס לו. נטען כי בשום שלב הנאשם או אביו לא הביעו רצון לחזרה מהודיה, ואף לא נמסר לעו"ד אבנון על מצב נפשי כזה או אחר של הנאשם.

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי קובע כדלקמן:

"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

החוק אינו מגדיר מה הם אותם "נימוקים מיוחדים" בגינם יאשר ביהמ"ש את החזרה מההודאה. בהתאם לפסיקה, השאלה הרלוונטית להכרעה היא האם הנאשם מסר את הודאתו מרצון טוב וחופשי, לאחר שהבין את המיוחס לו בכתב האישום. המקרים בהם יינתן לנאשם היתר לחזור בו מהודאתו הם מקרים בהם הנאשם הודה באשמה מתוך לחץ פנימי או חיצוני, או במקרים בהם לא הבין הנאשם את תוכן ההודאה ואת משמעותה.

יש לציין כי בע"פ 3754/91 **מדינת ישראל נ' סמחאת**, הובעה גישה מקילה יותר, ונקבע כי אף אם ההודאה ניתנה מתוך רצון טוב וחופשי, והנאשם טעה בשיקוליו בעת שמסר אותה, רק אם בית המשפט התרשם כי מטרת החזרה מההודאה אינה יצירת יתרון דיוני, אלא רצונו האותנטי של הנאשם להילחם על חפותו, יאשר בית המשפט את החזרה מההודאה.

פסיקה מאוחרת יותר הדגישה כי המבחן המרכזי אותו יש לבחון בעת הכרעה בבקשה הוא "מבחן המניע", כלומר האם הסיבה להגשת הבקשה היא רצונו הכן והאמיתי של נאשם להיאבק על חפותו, או שהמטרה היא לזכות ביתרון דיוני (ע"פ 6349/11 **גנס שניידר נ' מדינת ישראל**).

ייצוגו של הנאשם על ידי עורך דין בעת מתן ההודאה יהווה לרוב שיקול כנגד מתן אישור לנאשם לחזור בו מהודאתו, ועצם המלצת עורך הדין לנאשם להודות, תוך הבהרה שאם לא יודה יהיה צפוי לעונש כבד יותר, אינה מצדיקה מתן היתר לחזרה מההודאה (ע"פ 10705/05 **מסיקה נ' מדינת ישראל**).

מבחן עזר אשר פותח בפסיקה הוא עיתוי הגשת הבקשה. בקשות לחזרה מההודאה אשר מוגשות לאחר מתן גזר הדין יתקבלו רק במקרים נדירים מאד. במקרים בהם הבקשה מוגשת טרם מתן גזר הדין, הרי שעדיין יש לבחון את נסיבות הגשת הבקשה בעוד ש"מבחן העיתוי" משמש כעזר להבנת המניע של הנאשם להגשת הבקשה.

דיון והכרעה

הטענה היא כי הנאשם, הסובל מהפרעת אישיות, הודה בעובדות כתב האישום בעקבות הימשכות ההליכים ובעודו מצוי בתנאים מגבילים נוקשים, וכי ההודיה ניתנה בניגוד לרצונו האמיתי של הנאשם, מבלי שהנאשם הבין את משמעותה.

דא עקא שעו"ד אבנון, שייצג הנאשם לאורך כל הדרך, סתר את טענת הנאשם בבקשה בדבר עמדת הנאשם בדבר ניהול ההליך, והבהיר כי בשום שלב הנאשם לא ביקש לכפור, אלא להיפך, ביקש ממנו להגיע להסדר, ומשך נדחה הדיון מעת לעת, בנוכחות הנאשם.

הנאשם שולט בשפה העברית ואינו סובל ממגבלה אשר עשויה הייתה לגרום לאי הבנת משמעות ההודיה. אכן הוגש מסמך פסיכיאטרי לפיו הנאשם סובל מהפרעת אישיות מסוג Cluster B, אולם לא ניתן להתרשם כי הפרעה זו הייתה עלולה לגרום לנאשם להודות בכתב האישום מבלי להבין את משמעות ההודאה. יתר על כן, מהמסמך עולה שבעברו נקט הנאשם בהתנהגות מניפולטיבית על מנת להשיג את מבוקשו, וברי כי עניין זה מעורר חשד בדבר כנות מניעיו בהגשת הבקשה הנוכחית.

יתר על כן, לא ברור לי כיצד ניתן להגדיר את התנאים המגבילים בהם שהה הנאשם בעת שהודה במסגרת ההסדר כתנאים נוקשים, ועוד עד כדי כך שגרמו על פי הנטען ללחץ פנימי שהוביל את הנאשם להודות. הרי באותה עת שהה

הנאשם במעצר בית לילי בלבד, מה עוד שבו ביום הוגשה מטעמו בקשה לביטול תנאי זה, שנענתה בחיוב יומיים לאחר מכן.

הודאתו זו, מלבד זו שניתנה במו פיו ובעת שהינו מיוצג, אף היתה לאחר שהמאשימה נאותה לתיקון כתב האישום, באופן שכלל בין היתר שינוי חשוב לטובת הנאשם, עת חלף שתי עסקאות סחר יוחסה לו עסקה חד פעמית בלבד. הנה כי כן, הנאשם לא התנהל בעת הודאתו כצד חלש ומובל, אלא כמי שבסיוע בא כוחו הצליח לשכנע המאשימה לסגת מעמדתה המקורית, ולרכך משמעותית את כתב האישום.

מאז הודאה זו ועד הגשת הבקשה הנוכחית, חלפו כ-13 חודשים. במהלך תקופה ארוכה זו הנאשם לא מסר, אף לא ברמז, כי הינו חוזר בו מהודאתו. להיפך, במסגרת תסקיר שירות המבחן הנאשם התייחס באופן ענייני לביצוע העבירות ואף פירט את הרקע לביצוען. הטענות לעונש אף נדחו נוכח בקשתו לגבש בפני בית המשפט עמדה עונשית של עבודות שירות, כנגד עמדת המאשימה למאסר של ממש, כך שהתמקד בניסיון להטבת מצבו העונשי, דבר המתיישב עם עמדה של הודאה ולא של כפירה. אף במועד הטענות לעונש התייחס הנאשם לשינוי שחל בו מאז מועד ביצוע העבירות ולא טען שלא ביצע אותן.

העיתוי להגשת הבקשה הוא כשבועיים לאחר שלב הטענות לעונש, ופחות משבועיים טרם המועד שנקבע להשמעת גזר הדין בתיק. הטענות לעונש נשמעו בתחילת יום עמוס בדיונים, כך שבית המשפט נדרש להתפנות לתיקים רבים אחרים, ומשכך לא היה באפשרותו להקדיש זמן בו ביום לגיבוש גזר הדין. אילולא כך, הרי שגזר הדין היה ניתן בו ביום, והבקשה הנוכחית היתה מוגשת במסגרת ערעור.

לאור כל המפורט לעיל, לא התרשמתי כי הנאשם מבקש לחזור בו מהודייתו מתוך עילה לגיטימית המוכרת כנסיבות מיוחדות על פי הדין, אלא שעסקין בתמרון טקטי אשר אין מקום לתת לו יד, אדרבא כאשר כפסע היה בין הנאשם לבין מתן גזר דין טרם באה הבקשה לעולם.

לפיכך הבקשה לחזרה מהודאה נדחית. חילופי הייצוג מאושרים מטבע הדברים, כאשר המזכירות תעדכן הדבר בתיק.

התיק נקבע למתן גזר דין ליום 1/3/22 שעה 12:30.

המזכירות תעביר עותק מההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ט שבט תשפ"ב, 31 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.